

Beskyttelse- og risikofaktorer (En ikke utdypende oversikt) ¹

I Vestre Toten kommune har vi fire grunnleggende verdier; trygghet, respekt, inkludering og mestring. Disse verdiene skal ligge til grunn for alt arbeid med barn og unge 0-24 år. Ansatte bør derfor så tidlig som mulig identifisere barn og unge som lever i en risikosituasjon, og ikke opplever verdier som de trenger for å mestre eget liv. Gjennom å ha kunnskap om beskyttelses- og risikofaktorer, og ved å være oppmerksomme på tegn og signaler som kan gi grunn til bekymring kan vi sikre tidlig innsats.²

Risikofaktorer er en fellesbetegnelse brukt om forhold som øker faren for at personer utvikler problemer. Tilsvarende brukes beskyttelsesfaktorer om forhold som demper risikoen for å utvikle problemer når risikofaktorer er til stede. Mange av risikofaktorene som er listet opp utgjør ikke nødvendigvis en bekymring i seg selv, og at hva som er innenfor det «normale» også har store variasjoner. Det vil imidlertid være glidende overganger mellom det vi betrakter som risikofaktorer, og tegn og signaler på risiko.³

	Beskyttelse	Risiko
Omgivelser/ Familie	• Stabilt bomiljø (lite belastende miljø)• Godt miljø i barnehage og skole• Fritidsaktiviteter/hobbyer• Støttende sosialt nettverk m/ positive normer• Familiestruktur med to foreldre• Minst en betydningsfull voksen• Utdanning og tilknytning til arbeidsmarkedet• Høy/middels sosioøkonomiske status	• Ustabilt og/eller belastet bomiljø/ utilstrekkelige boforhold• Utrygt miljø i barnehage/skole• Isolasjon/mangel på sosialt nettverk• Familiestruktur med én forelder• Barn i familier med store helseplager, psykisk sykdom, rus, kriminalitet, vold ol.• Rasisme• Migrasjon og flukt• Fattigdom/arbeidsledighet/ gjentatte økonomiske disponeringsproblemer
Foreldre-barn relasjon	• Grunnleggende omsorg (samspill, mat, søvn, fysisk aktivitet, hygiene)• Forutsigbare/regelmessige hverdagsrutiner• Stimulans og veiledning fra omsorgspersoner	• Mangelfull grunnleggende omsorg fra omsorgspersoner• Mangelfulle eller ustabile hverdagsrutiner• Mangel på stimulans fra omsorgspersoner

¹ Kunnskapsgrunnlag – Metoder for tidlig identifisering av risiko hos barn og unge. Geir Møller. Helsedirektoratet 2018.
[*96911_Hdir_rapport_kunnskapsgr_03.indd \(helsedirektoratet.no\)](https://www.helsedirektoratet.no/96911_Hdir_rapport_kunnskapsgr_03.indd)

² Tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge. nasjonalfaglig retningslinje

³ <https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/veileder/risiko--og-beskyttelsesfaktorer/id2398414/>

	• Omsorgspersoner som er følelsesmessig tilgjengelige • Empatisk/autoritativ oppdragerstil	• Lite tilgjengelige omsorgspersoner (pga. rus, vold, psykisk helse, skjerm, jobb etc.) • Autoritær/inkonsekvent oppdragerstil • Høyt konfliktnivå mellom foreldre • Skilsmisse • Familiemedlems død • Negativ sosial kontroll
Individuelle	• Sosiale ferdigheter og relasjoner • God fysisk og psykisk helse • God tilknytning til minst én omsorgsperson • Positiv selvoppfatning • Generell tilfredshet • God selvregulering • Selvstendighet og mestring • Gode, kognitive evner • Kreativitet • Inkludert i fellesskapet • Forståelse av egen situasjon • Godt språk	• Manglende sosiale relasjoner • Funksjonshemming/helseproblemer • Tilknytningsproblemer til omsorgspersoner • Identitet knyttet til avvikende atferd • Negative holdninger • Vansker med selvregulering • Sen læring av sosiale ferdigheter • Traumer